ഘ്രാണേന പൃത്ഥ്യാ: പദവീം വിജിഘ്രൻ
ക്രോഡാപദേശസ്സ്വയമദ്ധ്വരാംഗ:
കരാളദംഷ്ട്രോƒപ്യകരാളദൃഗ്ഭ്യാ
മുദ്വീക്ഷ്യ വിപ്രാൻ ഗൃണതോƒവിശത് കം (3-13-28)

മൈത്രേയൻ തുടർന്നു:
സ്വയംഭൂവമനു ബ്രഹ്മാവിനെ വണങ്ങിയിട്ടു ചോദിച്ചു. "എൻെറ കർത്തവ്യം എന്താണ്? ഏതെല്ലാം ചെയ്താൽ എൻെറ കീർത്തി ഇഹലോകത്തിൽ പരക്കുകയും പരലോകത്തിൽ സദ്‌വിധിയുണ്ടാവുകയും ചെയ്യുമോ അതെല്ലാം പറഞ്ഞുതരാൻ ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു." മനുവിൻെറ ചോദ്യം ബ്രഹ്മാവിനെ സന്തുഷ്ടനാക്കി. ലോകകർത്തവ്യങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഭൂമിയേയും പ്രജകളേയും എങ്ങിനെ ഭരിക്കണമെന്നും ബ്രഹ്മാവ് പുത്രനെ മനസ്സിലാക്കി. അപ്രകാരം ജീവിച്ചാൽ ഭഗവൽപ്രസാദം നിശ്ചയമായും ഉണ്ടാവും എന്നുപറയുകയും ചെയ്തു. പക്ഷെ ഭൂമി കടലിൽ താഴ്ന്നുപോയിരുന്നു. മനു ഭൂമിയെ മുകളിലേക്കു കൊണ്ടുവരാനായി പ്രാർത്ഥിച്ചു.

ബ്രഹ്മാവ് ഭഗവാനെ ധ്യാനിച്ചു. "എന്നെ സൃഷ്ടിച്ച ആ നിന്തിരുവടിതന്നെ ഭൂമിയെ രക്ഷി ക്കാനുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കിത്തരട്ടെ!." ഭഗവാൻെറ മൂക്കിൽനിന്ന് വിരൽവലുപ്പത്തിലുള്ള ഒരു വരാഹം (പന്നി) ഇറങ്ങിവന്നു. ഉടനെ തന്നെ അതുവലുതായി ആന വലുപ്പത്തിൽ പാറപോലെ ഉറച്ചശരീരത്തോടെ നിലകൊണ്ടു. ബ്രഹ്മാവും പുത്രന്മാരും ഈ മൃഗത്തിൻെറ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളെപ്പറ്റി ഊഹിച്ചിരിക്കവേ അത് പർവ്വതാകാരമായിത്തീർന്ന് അലറാൻ തുടങ്ങി. ഭഗവാൻെറതന്നെ അവതാരമാണിതെന്ന് ബ്രഹ്മാവും പുത്രന്മാരും മനസ്സിലാക്കി. ഭഗവാൻെറതന്നെ തത്സ്വരൂപമാണല്ലോ എല്ലാവിധപൂജകളിലും പ്രാർത്ഥനകളിലും യാഗങ്ങളിലുമുള്ളത്.

ഭഗവാൻ വരാഹരൂപത്തിൽ ഭൂമിയെ കണ്ടുപിടിക്കാൻ മണത്തുനടന്നു. കൂർത്തു വലിയ ദംഷ്ട്രങ്ങളുമായിട്ടാണെങ്കിലും മുനിമാരുടെ നേരേ കരുണയോടെ അതങ്ങിനെ നടന്നു. പിന്നീട് സമുദ്രത്തിന്നടിയിലേക്ക് മുങ്ങി. സമുദ്രത്തിൻെറ അഗാധതയിൽ ഭൂമിയെ കണ്ടെത്തി. ഭൂമിയെ സമുദ്രത്തിനു മുകളിലേക്കു പൊന്തിച്ചു കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ ഹിരണ്യാക്ഷൻ എന്ന അസുരൻ തടസ്സപ്പെടുത്തിയെങ്കിലും അവൻെറകഥ അപ്പോഴേ കഴിച്ച് ഭൂമിയെ സമുദ്രത്തിനു മുകളിൽ ഉറപ്പിച്ചു നിർത്തി.

ബ്രഹ്മാവും കൂട്ടരും ഭഗവാന് 'ജയജയ' പാടി. ധ്യാനത്തിൻേറയും ത്യാഗത്തിൻേറയും ആത്മാവായ അവിടുത്തേക്ക് നമോവാകം. അവിടുത്തെ ശരീരം വിജ്ഞാനവേദങ്ങളാണ്. അവിടുത്തെ പ്രവർത്തനങ്ങളാകട്ടെ ധ്യാനയോഗങ്ങളും യാഗങ്ങളും തന്നെയാണ്. അവിടുന്നുതന്നെയാണ് മന്ത്രവും പൂജയും പൂജയാൽ പ്രീതിപ്പെടുത്തുന്ന ദേവതകളും. തിളങ്ങുന്ന ആ കൊമ്പുകളിൽ ഭൂമിയെ താങ്ങി നിൽക്കുന്ന അവിടുത്തെരൂപം വലിയൊരു പർവ്വതത്തെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. അവിടുന്ന് സിദ്ധികളുടേയും അത്ഭുതങ്ങളുടേയും ഇരിപ്പിടമായ സ്ഥിതിക്ക് ഭൂമിയെ കടലിന്നടിയിൽനിന്നും ഉയർത്തിക്കൊണ്ടു വന്നതിൽ അത്ഭുതമില്ലതന്നെ. അവിടുത്തെ മഹിമകളെ ആർക്കു വാഴ്ത്താനാകും? ഈ ഭൂമിയെ ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തി ജീവജാലങ്ങൾക്കുതകുംവിധമാക്കിത്തീർക്കാൻ ഞങ്ങൾ അവിടുത്തോട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

വരാഹരൂപത്തിൽ വന്ന ഭഗവാൻ പെട്ടെന്ന് അപ്രത്യക്ഷനായി. ഭക്തിയോടെ ഭഗവൽക്കഥകൾ കേൾക്കുന്നവരിൽ അദ്ദേഹം അതീവതൃപ്തനത്രേ. ഭഗവൽപ്പാദങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധാഭക്തിയോടെ അവിടുത്തെമാത്രം ധ്യാനിച്ചു കഴിയുന്നവർക്ക് അവിടുന്ന് ഏറ്റവുമുയർന്ന മുക്തി നൽകുന്നു.

(ഭൂമിയെന്നാൽ ഈ ഭൂമിയും സൗരയൂഥങ്ങളും ദ്രവ്യസൃഷ്ടികളിൽപ്പെട്ട എല്ലാം -അണ്ഡകടാഹങ്ങൾ- ഉൾക്കൊള്ളുന്നു)